

အခန်း ၂၃

အသက်ကြီးရှင့်လာခြင်း

ယခုစေတ်ကာလတွင် လူအတော်များများသည်ပို၍အသက်ရှည်စွာနေထိုင်နိုင်လာကြသည်။ ပို၍သန့်ရှင်းသောနေထိုင်မှုအခြေအနေ၊ ကာကွယ်ဆေးများနှင့်ပို၍ကောင်းမွန်သောအာဟာရများကရောဂါများကိုကာကွယ်နိုင်ပြီးဆောင်မှုဆေးပညာများကလည်းအခြားရောဂါများကိုကုသလာနိုင်ကြသည်။

သို့ရာတွင်အသက်ရှည်စွာနေထိုင်နိုင်ခြင်းသည်အက်အခဲများစွာကိုလည်းဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ပထမအချက်မှာအသက်ကြီးသူများသည်အသက်ထိသူများထက်ကျန်းမာရေးပြဿနာပို့ရှင်းသည်။ ဒုတိယအချက်မှာကဗ္ဗာကြီးပြောင်းလဲလာသည်နှင့်အမျှင်ယူရွယ်သူမှုသားစုဝင်များသည်စားဝတ်နေရေးအတွက်ဝင်းတို့၏မှုလအသိုင်းအဝိုင်းများမှာအခြားနေရာများသို့ပြောင်းရွှေ့ကြရသဖြင့်အသက်ကြီးသောသူများကိုချက်သွားကြရသည်။

အသက်ကြီးသောအမျိုးသမီးများသည်အမျိုးသားများထက်ပို၍အသက်ရှည်ပြီးသာဝေအဖော်မရှိဘဲအသက်ကြီးသည်အထိနေထိုင်ရလေ့ရှိသဖြင့်ကြပြဿနာများကိုပို၍ရင်ဆိုင်ကြပါသည်။

အသက်ကြီးရှင့်သောအမျိုးသမီးများသည်မိမိကျန်းမာရေးကိုဂုဏ်နှင့်ခြင်း၊ အသက်ကြီးလာစဉ်သာမန်ကြံတွေ့ရသောကျန်းမာရေးပြဿနာများကို

ဖြေရှင်းနိုင်ခြင်းအပြင်ခက်ခဲသောအခြေအနေများကိုတိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

လစဉ်သွေးဆင်းမှုရပ်တန့်သွားခြင်း (မီးယပ်သွေးဆုံးခြင်း)

အမျိုးသမီးများအသက်ကြီးရင့်လာခြင်းအခါကလက္ခဏာတစ်ခုမှာ လစဉ်သွေးဆင်းမှုရပ်တန့်သွားခြင်းဖြစ်သည်။ ရုတ်တရက်ရပ်တန့်သွားနိုင်သကဲ့သို့ တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်အချိန်အတွင်းတဖြည့်ဖြည့်ရပ်တန့်သွားနိုင်သည်။ ဤပြောင်းလဲမှုသည်အမျိုးသမီးအများစုတွင်အသက် ငှော်မှု ရှု နှစ်မှ ၅၀ နှစ် အတွင်းဖြစ်ပေါ်တတ်သည်။

လက္ခဏာများ

- လစဉ်သွေးဆင်းမှုအပြောင်းအလဲများ။ တစ်ခါတစ်ရရှုတ်ရက်ရပ်သွားခြင်း (သို့) သွေးဆင်းသောအကြိမ်များလာခြင်း (သို့) လအနည်းငယ်မှုသွေးဆင်းရပ်တန့်သွားပြီးမှပြန်၍သွေးဆင်းလာခြင်း။
- အချို့အခိုန်များတွင်ရှုတ်တရက်ပူဇီုက်၍သွေးပြန်နေတတ်ခြင်း။ ငင်းကို အပူဖိန်းခြင်းဟုခေါ်သည်။ ဤအဖြစ်ကြောင့်သောအချိန်မတော်အိပ်ရာမှ လန်းနိုးစေတတ်သည်။
- မွေးလမ်းကြောင်းသည်စိစစ်တဲ့မှုလေ့လာနည်းလာပြီးသေးငယ်လာခြင်း။
- မိမိ၏ခံစားမှုအပြောင်းအလဲမြန်လွန်းတတ်ခြင်း။

ဤလက္ခဏာများဖြစ်ပွားခြင်းမှာအမျိုးသမီး၏သားစွာအိမ်မှာသားစွာကို မထုတ်လွှတ်တော့ခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်မှာအက်စထရှုဂျင်ဟော်မှန်းခာတ်နှင့် ပရိုဂျက်စထရွန်ဟော်မှန်းခာတ်ထုတ်လုပ်မှုလေ့လာနည်းလာခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

ခန္ဓာကိုယ်မှာဟော်မှန်းလေ့လာနည်းသွားမှုကိုနေသားကျသွားသောအခါ ဤလက္ခဏာများလေ့လာတတ်သည်။ အမျိုးသမီးများသည်လစဉ်သွေးမဆင်းတော့သဖြင့်လွှတ်မြောက်သွားသည်ဟုခံစားနိုင်သည်။ သို့သော်လည်းကလေးမမွေးနိုင်တော့သဖြင့်ဝမ်းနည်းသွားနိုင်သည်။

မီးယပ်သွေးဆုံးချိန်တွင်ဖြစ်ပေါ်တတ်သောပြဿနာများအတွက်ဆေးဝါးများ

အကယ်၍မီးယပ်သွေးဆုံးချိန်တွင်ဖြစ်တတ်သောလက္ခဏာများသည် အလွန်ဆုံးရွားပြီးနေ့စဉ်လုပ်နေကြလုပ်ငန်းဆောင်တာများကို မလုပ်နိုင်တော့ခြင်း (သို့) မအပိန်တော့ခြင်းဖြစ်ပါကဆေးကိုလအနည်းငယ်သောက်သုံးကြည့်နိုင်သည်။ ဤသည်ကို ဟော်မှန်းအစားထိုး ကုသမူ (Hormone Replacement Therapy) သုံးမဟုတ် HRT ဟုခေါ်သည်။ အမိကသုံးလေ့ရှိသောဆေးဝါးများမှာ အက်စထရှိရှင်နှင့် ပရိဂျက်စထရှိရှင်းတို့ဖြစ်သည်။ သားအိမ်ရှိသေးသောအမျိုးသမီးသည် ဟော်မှန်း ၂ မျိုးစလုံးကို တွဲသင့်သည်။ Estrogen တစ်မျိုးတည်းသုံးပါကသားအိမ်ကင်ဆာဖြစ်နိုင်သည်။

HRT သည် အပူဖြန်းခြင်းကိုရပ်တန်းစေပြီး မွေးလမ်းကြောင်းကိုလည်း ပိုမိုချိစိစ္စတဲ့သောသည်။ အကယ်၍နှစ်ရည်လများမိုးလာပါက HRT သည် အရိုးပျော်ခြင်းနှင့် နှလုံးရောဂါကဲ့သုံးသောအခြားကျိုးမာရေးပြဿနာများကို လျော့နည်းစေနိုင်သည်။ သို့သော် HRT သည် ဈေးကြီးပြီးသည်းခြေအိတ်ရောဂါများကိုဖြစ်ပွားစေသည်။

HRT ဆေးများမသုံးမိုးအမျိုးသမီးများသည် ကောင်းကျိုးနှင့် ဆိုးကျိုးကို စဉ်းစားသင့်သည်။ HRT သည် သွေးခြောင်း၊ ရင်သားကင်ဆာ (သို့) အသည်း

➤ မီးယပ်သွေးဆုံးချိန်တွင် အမျိုးသမီးများမသက်မသာ ခံစားရလွှာရှိသော်လည်း အချို့သာလျှင်ဆေးကုသမူ ခံယူရန်လိုအပ်သည်။

➤ ဖြစ်နိုင်လျှင်ဆေးကို အနည်းဆုံးပမာဏများသာ သောက်သုံးသင့်သည်။

မီးယပ်သွေးဆုံးချိန်တွင်ပြုလုပ်ရမည့်အရာများ

- သင်ချွေးပြန်လာပါကလွယ်ကူ စွာချွော်နိုင်သောအဝတ်အစား များကိုဝိုင်ဆင်ပါ။

- ပူသာ၊ စပ်သောအစား အသောက်များကိုအရှင်ပါ။

- ကော်ဖိန်းလွှာက်ရည်တို့ကိုများစွာ မသောက်ပါနေ့။ ငါးတို့တွင်သင့်အား စိတ်ချောက်ခြားပြီး အိပ်မပျော်စေသော ကာဖော်ဓာတ်များပါဝင်သည်။

- ပုံမှန်လေ့ကျင့်ခန်းပြုလုပ်ပါ။

နှင့် သည်းခြေအိတ်ဆိုင်ရာရောကါရိုသူအမျိုးသမီးများမသုံးသင့်ပါ။ သုံးစွဲသည် ပမာဏမှန်ကန်မှုရှိစေရန်ဆေးပညာဝန်ထမ်းနှင့်သေချာစွာတိုင်ပင်ပါ။

သင်၏ကျိုးမာရေးအားစောင့်ရှု့ကိုခြင်း

သားဖွားနိုင်သည့်နှစ်များကုန်လွန်ပြီးသောအချိန်တွင် အမျိုးသမီးများ၏ ကိုယ်ခန္ဓာသည်ပြောင်းလဲလာသည်။ သွေးဆုံးခြင်းနှင့် အသက်ကြီးရှုံးလာခြင်းသည် အရိုးသန်မှာမှ၊ ကြောက်သားနှင့် အဆစ်အမြစ်တို့၏ သန်မှာမှနှင့် ပျော့ပျောင်း မှ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြောခမ်းသာမှ၊ အားလုံးတို့ကိုပြောင်းလဲစေနိုင်သည်။ အောက်ပါ တို့ကိုလိုက်နာခြင်းဖြင့်သက်ကြီးကာလကိုအင်အားအပြည့်နှင့် ကျိုးမာစွာနေထိုင် နိုင်သည်။

(က) အစာကောင်းကောင်းစားခြင်း။

အသက်ကြီးရှင်းလာသည့်နှင့်အမျှ အမျိုးသမီးများသည်ခန္ဓာကိုယ်သန် မာရန်နှင့်ရောဂါများတွန်းလွန်နိုင်ရန်အာဟာရပြည့်ဝသောအစာများလိုအပ် ပါသည်။ အပင်မှ အကိစထရှုရှင်ဓာတ်ပါဝင်သောအစာများဖြစ်သည့် ပါဝင်၊ တို့ဟုးပဲပြား၊ ပဲအမျိုးမျိုးတို့ကို စားသုံးနိုင်သည်။ အရိုးများကို သန်မှာစေသည့် ကယ်လိုစိယမ်စိတ်များသောအစားအစာများကာအထာက်အကူပြုနိုင်သည်။

မီးယပ်သွေးဆုံးချိန်တွင်ပြုလုပ်ရမည့်အရာများ

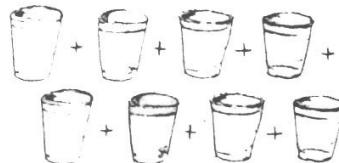
- အကယ်၍အရက်သောက် တတ်ပါကအနည်းငယ်သာ သောက်သုံးပါ။ အရက် သည်သွေးဆင်းခြင်းနှင့် အပူဖြန်းခြင်းကိုပို၍ဖြစ်စေ တတ်သည်။
- သင်၏မိသားစုအားသင့်စိတ်ခံစားမှုအပြောင်းအလဲမြန်လာနိုင်ကြောင်းရှင်းပြပါ။
- သင်၏အသိုင်းအစိုင်း၌သုံးလေ့ရှိသောရှိုးရာဆေးများအကြောင်းကိုမေးထားပါ။

တစ်ခါတစ်ရုံအသက်အရွယ်ကြီးသူများသည် အစာကိနိစားသုံးနေကျ ထက်လျှေ့ပြီးစားသုံးလိုကြသည်။ သို့သော်အသက်ကြီးသောသူများသည် အာဟာရပြည့်ဝသောအစာများကိုလျှေ့ပြီးလိုအပ်သည်မဟုတ်ပါ။ သူတို့အား အစားကောင်းကောင်းဆက်လက်စားသုံးရန်နှင့် အစာအမျိုးမျိုးစားသုံးကြရန် အားပေးရမည်။

(ခ) အရည်များများသောက်ခြင်း။

လူတစ်ယောက်သည်အသက် အရွယ်ကြီးလာသည်နှင့် အမျှင်းတို့ ခန္ဓာကိုယ်တွင်းရှုအရည်ပေါ်သည်။ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း အရည်ခန်းမြောက်မှုကိုကာကွယ်နိုင်ရန် ရောက်ခန့် နေ့စဉ်သောက်သုံးသင့်သည်။ ညတွင်အပိုဘုထွေးသွားခြင်းမရှိ စေရန်အတွက်အဖိုဘုဝင်ခါနီး J-2 နာရီ အလိုတွင်မည်သည့်အရည်မှုမသောက်သုံးပါနှင့်။

(ဂ) ပုံမှန်လေ့ကျင့်ခန်းပြုလုပ်ခြင်း။

နေ့စဉ်လူပုံရားမှုများဖြစ်သည့်လမ်းလျော်ခြင်း၊ မြေးများနှင့် ကစားခြင်း၊ ဈေးသွားခြင်း၊ ချက်ပြုတ်ခြင်းနှင့် စိတ်ပျိုးခြင်းများသည် အမျိုးသမီး၏ကြောက်သားနှင့် အရိုးများကိုသန်မာစေသည့်အပြင်အဆင်အမြစ်များတောင့်တင်းခြင်းကို ကာကွယ်နိုင်သည်။ ပုံမှန်လေ့ကျင့်ခန်းများသည် ကိုယ်အလေးချိန်ကိုထိန်းပေးပြီး နဲ့ရောဂါဖြစ်ခြင်းမှုလည်းကာကွယ်ပေးသည်။

(ဃ) ရောဂါများကိုစောစီးစွာကုသခြင်း။

အကယ်၍အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည်နာမကျိုးဖြစ်လာပါက အသက်ကြီးပြင်းလာခြင်းနှင့် မည်သို့မျှမသက်ဆိုင်ဘကုသွေ့ရသည့် ရောဂါတစ်ခုခုံးနိုင်သည်။ ထိအခါးတွင်ကုသမှုကိုအမြစ်ဆုံးရယူသင့်သည်။

(င) လူပုံလူပုံရားရားရှိခြင်း။

အမျိုးသမီးတစ်ယောက်သည်လူပုံရားတက်ကြွေးအကျိုးဖြစ်တွန်းစေ သောအသက်တာရှိပါကသူသည်ကျိုးမာရွှေပျော်ရွင်နေပေလိမ့်မည်။ လူပုံရားမှ တစ်မျိုးမျိုး၊ အဆွဲအစည်းတစ်ခုခု (သို့)အသိုင်းအစိုင်းယဲရှိစီမံကိန်းတစ်ခုခုတွင် ပါဝင်ပါ။

လိုင်မှုဆိုင်ရာဆက်ဆံရေး

အမျိုးသမီးများသည်အသက်အချေထဲတွင်လူမှုဆိုင်ရာဆက်ဆံရေးကိုထိနိုက်လာနိုင်သည်။

- လိုင်ဆက်ဆံနေချိန်တွင်စိတ်ကြောင်းလိုင်မှုဆိုင်ရာဆက်ဆံရေးကိုထိနိုက်လာနိုင်ပါမဲ့

ကြောနိုင်သည်။

- သူမ၏မွေးလမ်းကြောင်းမှာပို၍ခြောက်သွေ့သောကြောင့်လိုင်ဆက်ဆံရာတွင်မသက်မသာဖြစ်ခြင်း(သို့မဟုတ်)မွေးလမ်းကြောင်း(သို့)ဆီးလမ်းကြောင်းတွင်ရောဂါးလွယ်ကူစွာဝင်ရောက်နိုင်သည်။

ဆောင်ရွက်ရန်

- လိုင်မဆက်ဆံမိမိသင်မိန်းမကိုယ်သည်သဘာဝအတိုင်းစိစွဲတိုင်းရှိနေရန်အချိန်ယူပါ။သင်သည်တံတွေး၊ပြောင်းဆီးသံလွင်ဆီးသောဟင်းဆီးဟင်းရွက်ဆီးများ(သို့မဟုတ်)သုတေသနးသတ်ဆေးစသောအခြားချောဆီများကိုလိုင်ဆက်ဆံရာတွင်အသုံးပြုနိုင်သည်။

အထူးသတိပြုရန်

အကယ်၍သင်သည်အကာအကွယ်ကွန်းကိုအသုံးပြုနေပါကိစွဲတိုင်းအတွက်ဆီးများကိုအသုံးမပြုပါနော်။ဆီသည်ကွန်းအားပေါက်ပြသွားစေနိုင်သည်။

- လိုင်ဆက်ဆံပြီးလျှပ်ပြီးခြင်းပါးများပါသွားအောင်ဆီးသွားပေးပါ။

ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်းနှင့်လိုင်မှုဆိုင်ရာကူးစက်တတ်ရောဂါများ (STDs) မှကာကွယ်ခြင်း

သင်၏လစဉ်ဓမ္မတာလာခြင်းတစ်နှစ်ခန့်ရပ်မသွားမီသင်သည်ကလေးရနိုင်သေးသည်။မလိုလားသောကိုယ်ဝန်မရှိစေရန်မိသားစုစိမိကိန်းများကိုထိအချိန်အတွင်းဆက်လက်အသုံးပြုသင့်သည်။အကယ်၍သင်သည်သောက်ဆေး၊ထိုးဆေး၊စိုက်ဆေးစသောဟောများနည်းများကိုအသုံးပြုပါကာအသက်ရှစ်ခန့်တွင်ရပ်လိုက်ပြီးဓမ္မတာလာမလာစောင့်ကြည့်ပါ။အခြားသားဆက်ခြားနည်းကိုပြောင်းသုံးပြီးတစ်နှစ်တိတိပါးများမလာတော့မသာသားဆက်ခြားနည်းကိုရပ်လိုက်ပါ။မိမိနှင့်မိမိအဖော်ပြီးစလုံးတွင်HIV/AIDS အပါအဝင်STD မရှိကြောင်းမသေချာသျှော်လိုင်ဆက်ဆံတိုင်းCondomသုံးပါ။

အသက်ကြီးရင့်သူများတွင်ဖြစ်လေဖြစ်ထရှိသော

ကျန်းမာရေးပြဿနာများ

(၁) သွေးအားနည်းရောဂါ

အာဟာရချို့တဲ့ခြင်း (သို့မဟုတ်) လစဉ်ရာသီသွေးဆင်းများခြင်းကြောင့်
သွေးအားနည်းတတ်ပါသည်။

(၂) လစဉ်ရာသီသွေးဆင်းများခြင်း (သို့မဟုတ်) ကြားဖြတ်
ရာသီသွေးဆင်းခြင်း

အသက် ငွေနှင့် ဤကြားတွင် အမျိုးသမီးများ၏ရာသီသွေးဆင်းခြင်းတွင်
ပြောင်းလဲမှုများရှိတတ်သည်။ အချို့မှာသွေးဆင်းများပြီးအချို့တွင်ပိုမိုရက်
ကြာပြီးသွေးဆင်းတတ်သည်။ ဤသို့ပြောင်းလဲမှုများဖြစ်ရခြင်းမှာ

- ဟော်မှန်းပြောင်းလဲမှုများ
- သားအိမ်တွင်းအလုံးများကြောင့်ဖြစ်တတ်ပါသည်။

ကုသမ္မ

- သံခါတ်ကြွယ်ဝေါာအစာများစားပါ။ (သို့မဟုတ်) သံခါတ်ပါသော
အားဆေးများသောက်သုံးပါ။
- ဥလထက်ကျော်ရှုရာသီသွေးဆင်းများခြင်း၊ ကြားဖြတ်ရာသီသွေး
ဆင်းခြင်း (သို့မဟုတ်) သွေးဆုံးပြီး သန်ကျော်မှသွေးပြန်ပေါ်ခြင်းရှိ
ပါကကျန်းမာရေးလုပ်သားနှင့်ပြသပါ။
- လိုအပ်ပါကတတ်ကွမ်းသူဆေးပညာဝန်ထမ်းမှသားအိမ်ခြစ်ပေးပြီး
အသားစကိုကင်ဆာရှိမရှိစစ်ဆေးရန်ခါတ်ခွဲခန်းသို့ပို့၍စစ်ဆေးရ^၅
မည်။

(၃) နိုအုံတွင်အကြိတ်ရှိခြင်း

အသက်ကြီးရင့်လာသောအချိုးသမီးများသည်နှိုးဘုံးတွင်အကျိတ်
များတွေ့ရှိတတ်ကြသည်။ အကျိတ်အများစုမှာအန္တ ရာယ်မရှိသော်လည်း
တချို့မှာကင်ဆာရောဂါ၏လက္ခဏာဖြစ်နိုင်သည်။ မိမိရင်သားကိုမှန်မှန်
စမ်းသပ်ပေးခြင်းဖြင့်အကျိတ်ရှိမရှိကိုသိရှိနိုင်သည်။

(၄) သွေးတိုးခြင်း

သွေးတိုးရောဂါသည်အခြားပြဿနာများဖြစ်သောနှလုံးရောဂါ၊ ကျောက်ကပ်နှင့် လေဖြတ်ခြင်းတို့ကိုဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။

အန္တရာယ်ရှိနိုင်သောသွေးတိုးခြင်း၏လက္ခဏာများ

- မကြာခဏခေါင်းကိုကိုခြင်း
- မူးဝေခြင်း
- နားအူခြင်း

အထူးသတိပြုရန်

သွေးတိုးခြင်းသည်အစပိုင်းစွဲမည်သည်လက္ခဏာများပြုပါ။ ထိုကြောင့် အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်သောလက္ခဏာများမပေါ်လာမှုသွေးတို့ကျအောင်လုပ်ပေးသင့်သည်။ ကိုယ်အလေးချိန်များလွန်းသူ (သို့) သွေးတို့ရှိနေသည်ဟုထင်သောသူများသည်သွေးကိုမှန်မှန်ချိန်သင့်သည်။

ကုသခြင်းနှင့်ကာကွယ်ခြင်း

- ဓန္တစဉ်လေ့ကျင့်ခန်းပြုလုပ်ပါ။
- ကိုယ်အလေးချိန်များလွန်းပါကအလေးချိန်လျှော့ပါ။
- အဆီ၊ သကြား၊ ဆားမြောက်များစွာပါသောအစားအစာကို ရှုံးပါ။
- အကယ်၍သင်သည်ဆေးလိပ်နှင့်ဆေးရွက်ကြီးတို့ကိုသုံးတတ်ပါက ရပ်နိုင်ရန်ကြိုးစားပါ။

အကယ်၍သင်သည်သွေးအလွန်တို့အောက်ဆေးမှုပါကဆေးမှုပါရန်လိုပေလိမ့်မည်။

(၅) ဆီးသွားခြင်း၊ ဝစ်းသွားခြင်းဆိုင်ရာပြဿနာများ

သက်ကြီးအမျိုးသမီးများသည် ဆီးမထိန်းနိုင်ခြင်း၊ ဝစ်းချုပ်ခြင်းစသော အခက်အခဲများရှိတတ်သည်။ စုံးတို့သည် ဤပြဿနာများကိုအခြားသူများ အားပြောပြရန်ရှုက်ရွှေ့နေတတ်ကြသည်။ ထိုကြောင့်စုံးတို့သည်တစ်ဦးတည်းကြိုတ်မှတ်စံစားကြရသည်။

ဆီးပြဿနာများသည်အများအားဖြင့်မွေးလမ်းကြောင်းရှိကြောင်းသားများ အားနည်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ညွှန်ခြင်းလေ့ကျင့်ခန်းသည်ကြိုက်သားများ

➤ ညွှန်ခြင်းလေ့ကျင့်ခန်းအကြောင်းဖတ်ပါ။

ကိုသန်မာစေသည်။

ထို့ပြင်အမျိုးသမီးသည်မိမိလက်နှစ်ချောင်းကိုမွေးလမ်းကြောင်းတွင်းသို့
ထည့်၍ အနောက်သို့တွန်းလိုက်ခြင်းဖြင့်လည်းဝမ်းသွားရာတွင်ဝမ်းကိုတွန်းထုတ်
ပေးနိုင်သည်။

သက်ကြီးအမျိုးသမီးများသည် ငှင်းတိုက်အများပို၍ နေးစွာလှပ်ရှား
မှုပြောင့်ဝမ်းသွားရန်ခိုက်ခဲတတ်သည်။ အရည်များသောက်ခြင်း၊ အမျှောင်များများ
ပါသောအစာများ (ဥပမာ – ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ) စားခြင်းနှင့် ပုံမှန်လေ့ကျင့်
ခန်းများပြုလုပ်ပါကသက်သာလာနိုင်သည်။

(၆)သားအိမ်ကျခြင်း

ရုံဖန်ရုံး၊ အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည်အသက်ကြီးလာသော် မိမိ၏သားအိမ်
ကိုထိန်းထားသောကြောက်သားများသည်အားနည်းလာတတ်သည်။ သားအိမ် သည်
သူ့မ၏မွေးလမ်းကြောင်းအတွင်းသို့ကျသွားတတ်ပြီးတစ်ခါတစ်ရုံအပြင်သို့ပင်
အနည်းငယ်ထွက်လာတတ်သည်။ အလွန်ဆုံးရွားသောအခြေအနေများတွင်ဝမ်း
သွားစဉ်၊ ချောင်းဆိုးစဉ်၊ နာချေစဉ် (သို့မဟုတ်) အလေးအပပင်မနေစဉ်များတွင်
မိန်းမကိုယ်အပြင်ဘက်သို့ပင်သားအိမ်တစ်ခုလုံးထွက်ကျလာတတ်သည်။

သားအိမ်ကျခြင်းသည်များသောအားဖြင့်သားဖွားစဉ်ရရှိသော ဒဏ်များ
ကြောင့်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့်ကလေးအမြာက်အမြားရှိသောအမျိုးသမီးများ
နှင့်ကလေးနှင့်သောအမျိုးသမီးများတွင်ဖြစ်ပေါ်တတ်သည်။

လက္ခဏာများ

- မကြောခဏသီးသွားပို့ခြင်း (သို့) ဆီးသွားရန်ခိုက်ခြင်း (သို့) ဆီးအလိုင်လိုစိမ့်
ထွက်နေခြင်း။
- ခါးအောက်ပိုင်းတွင်နာကျင်နေခြင်း။
- မိန်းမကိုယ်မှတစ်ခုခုထွက်ကျနေသည်ဟုခံစားနေရခြင်း။ (တစ်ဆုံးတစ်ဆုံးဖြစ်
ခြင်း။)
- အကယ်၍အိပ်ချလိုက်ပါကအထက်ဖော်ပြုပါလက္ခဏာများပျောက်သွားခြင်း။

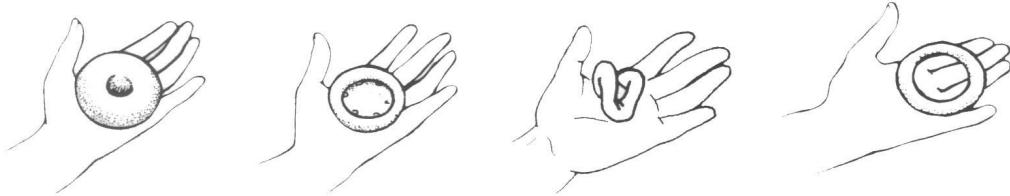
ကုသခြင်း

ညျှစ်ခြင်းလေ့ကျင့်ခန်းသည် သားအိမ်နှင့် မွေးလမ်းကြောင်းပတ်လည့်၌
ရှိသောကြောက်သားများကိုသန်မာစေသည်။ အကယ်၍သင်သည်လေ့ကျင့်ခန်း
များကို ၃-၄လမျှနေ့စဉ်ပြုလုပ်နေသော်လည်းမသက်သာပါကကျန်းမာရေး

လုပ်သားတစိုးဦးနှင့်စကားပြောသင့်သည်။

သင်သည်သားအိမ်ကိုထိန်းနိုင်ရန်အတွက်မွေးလမ်းကြောင်းထဲသို့ Pessary (သားရေကွင်း) ထည့်ရန်လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။ အကယ်၍ထိသို့ပြုလုပ်သော်လည်းမသက်သာပါကန္တစိတ်ကုသမှုခံယူရန်လိုကောင်းလိုပေလိမ့်မည်။

မွေးလမ်းကြောင်းအတွင်းထည့်သွင်းသည့် သားရေကွင်းအမျိုးအစားများ

(၇) သွေးပြန်ကြောရောင်ယမ်းခြင်း (ခြေထောက်ရှိသွေးကြောရောင်ခြင်း)

သွေးပြန်ကြောရောင်ယမ်းခြင်းဆိုသည်မှာသွေးပြန်ကြောများရောင်၍နာကျင်နေခြင်းကိုဆိုလိုသည်။ ကလေးအမြောက်အမြားမွေးဖွားခဲ့သောသက်ကြီးအမျိုးသိုးများသည်၍ပြဿနာများကိုခံစားရလွှာရှိသည်။

ကုသခြင်း

သွေးပြန်ကြောရောင်ယမ်းခြင်းအတွက်ကုသရန် ဆေးဝါးမရှိသော်လည်း အောက်ပါအချက်များကသက်သာစေနိုင်သည်။

- တစ်နှုံးကို မိနစ် ၂၀ ခန့်လမ်းလျှောက်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ခြေထောက်များကိုလှုပ်ရှားပေးခြင်း။
- အချိန်ကြောမြှင့်စွာမတ်တတ်ပုံခြင်း (သို့မဟုတ်) ခြေထောက်ချထိခြင်း (သို့မဟုတ်) တင်ပလွှင်ချိတ်ထိုင်ခြင်းများကိုများစွာမပြုလုပ်ပါနှင့်။
- အပိုင်သည့်အခါသင်၏ခြေထောက်ကိုခေါင်းအုံး (သို့မဟုတ်) အဝတ်ထုပ်ပေါ်တင်ထားပါ။
- သွေးပြန်ကြောများကိုကူညီ၍ထိန်းပေးနိုင်ရန်အတွက်ဆန့်နှင့်သောပတ်တီး (သို့မဟုတ်) တင်းကြပ်စွာမချဉ်နောင်ထားသော

အဝတ်ကိုသုံးပါ။ ညာအိပ်စဉ်တွင်ထိအရာများကိုချေတ်ပစ်ရန်မမေ့ပါနေ့။

(၈) ခါးနာခြင်း

သက်ကြီးအမျိုးသမီးများတွင်ဖြစ်လေ့ရှိသောခါးနာခြင်းများသည် တစ်သက်လုံးအလေးအပင်များကိုမခြင်း၊ သယ်ခြင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။ အောက်ပါတို့ကိုပြုလုပ်ခြင်းဖြင့်သက်သာစေနိုင်သည်။

- ကျောရိုးရှုကြက်သားများအားရှုလာစေရန်နှင့်ဆန့်နှုတ်စေရန်နေ့စဉ် ပုံမှန်လေ့ကျင့်ခန်းများပြုလုပ်ပါ။
- အကယ်၍ပုံပင်ပန်းသောအလုပ်များကိုပြုလုပ်ရမည်ဆိုပါကအသက် ငယ်ရှယ်သောမိသားစုဝင်များကိုကူညီခြင်းပါ။

(၉) အဆစ်ရောင်ခြင်း

သက်ကြီးအမျိုးသမီးအတော်များများသည်အဆစ်ရောင်ခြင်းကြောင့် အဆစ်များနာကျင်ခြင်းကိုခံစားရပါသည်။

အောက်ပါကုသူမှုများကအနာသက်သာစေနိုင်သည်။

- နာသောနရာကိုအနားပေးပါ။
- အဝတ်ကိုရေနွေးပူပူပြင့် စိမ့်ပြီးနာကျင်သည့်နေရာပေါ်တွင်အုပ်ပါ။ အရေပြားမလောင်အောင်အထူးသတိပြုပါ။
- သင်္ကအဆစ်များကိုညွှန်သာစွာပွဲခြင်း၊ ဆန့်ပေးခြင်းဖြင့်နေ့စဉ် လျှပ်ရှားပေးပါ။
- အနာသက်သာစေရန်စွမ်းအားလုံးအားလုံးသော အနာသက်သာစေးများကို အသုံးပြုပါ။ Aspirin ဆေးသည်အဆစ်ရောင်ခြင်းအတွက်အကောင်းဆုံး ဆေးဖြစ်သည်။ ပြင်းထန်သောနာကျင်မှုအတွက်တစ်နေ့လျှင် Aspirin ကို ၆၀၀ မီလီ ဂရမ်ကို ၅ ကြိမ်ခန့်အစာစားပြီးသောက်ပါ။ သို့မဟုတ် Ibuprofen ဆေး ၄၀၀ မီလီကရမ်ကို တစ်နေ့လျှင် ၄ ကြိမ်အထိသောက်ပါ။

အထူးသတိပြုရန်

Aspirin ဆေးသောက်နေသည့် အချိန်တွင် နားအရှုခြင်း (သို့) အညီ အမည်းစွဲခြင်းများလွယ်ကူစွာဖြစ်ပွားလာပါက Aspirin ကိုလျော့သောက်ပါ။ အကယ်၍မွေးလမ်းကြောင်းမှသွေးဆင်းများပါက Aspirin ကိုလုံးဝမသောက်သင့်ပါ။

➤ အရိုးပွဲခြင်းရောဂါ
သည်သက်ကြီးအမျိုး
သမီးများအားမသန်
မစွဲမံ့ဖြစ်စေသည်
အစိကအကြောင်း
အရာဖြစ်သည်။

➤ လေ့ကျင့်ခန်းပြုလုပ်
ခြင်းနှင့်ကယ်လိုပါ
(ထုံး) ဓာတ်ပါသော
အစာများကိုစားသုံး
ခြင်းသည် အရိုးများကို
သန်မာစေသည်။

(၁၀) အရိုးပွဲခြင်း:

သွေးဆုံးပြီးခိုန်တွင်အမျိုးသမီးများ၏ခန္ဓာကိုယ်၌ Estrogen ဟောမျိုး
ဓာတ်ထုတ်လုပ်မှုနည်းသွားသဖြင့်အရိုးများအားနည်းလာသည်။ ပွဲသောအရိုး
များသည်လွယ်ကူစွာကိုးနိုင်ပြီးအနာကျက်ရန်အခိုန်ကြောသည်။
အောက်ပါအချက်များကြောင့်အမျိုးသမီးများအရိုးပွဲခြင်းဖြစ်လွယ်သည်။

- အသက် ဂုဏ်ကြောခြင်း
- ပိန်ခြင်း
- လေ့ကျင့်ခန်းမလုပ်ခြင်း
- ကယ်လိုပါယမ (ထုံး) ဓာတ်များပါသောအစာများကိုလုံ
လောက်စွာမစားခြင်း
- ကိုယ်ဝန်ခဏေခဏေဆောင်ခဲ့ရခြင်း
- အရက်အလွန်သောက်ခြင်း
- ဆေးလိပ်သောက်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ဆေးရွက်ကြီးငံခြင်း

ကုသခြင်း:

- နှေ့စဉ်မိနစ် ၂၀-၃၀ ခန့် လမ်းလျောက်ပါ။
- ကယ်လိုပါယမဓာတ်များစွာပါဝင်သောအစားအစာများကို
စားပါ။
- ဟောမျိုးဆေး (HRT) သုံးစွဲခြင်းဖြင့်လည်းသက်သာနိုင်သည်။

(၁၁) အကြားအမြင်နှင့်ပတ်သက်သောပြဿနာများ:

အမျိုးသမီးများသည် အသက်ကြီးလာသည်နှင့်အမျှောင်းတို့၏အကြား
အမြင်အာရုံများမှာယခင်ကန့်စွဲမတူခွဲတွင်းလာသည်။ အမြင် (သို့မဟုတ်)
အကြားပြဿနာရှိသောအမျိုးသမီးများသည်မတော်တဆထိခိုက်ဒဏ်ရာ
ရတတ်ပြီးအသိုင်းအရိုင်းထဲ၌သွားလာကျင်လည်မှုနည်းတတ်ကြသည်။

(က) အမြင်အာရုံနှင့်ပတ်သက်သောပြဿနာများ:

အသက် ၄၀ ကျော်အချယ်တွင်အနီးရှိအရာများကိုမြင်နိုင်ရန်ခက်ခဲ
လာခြင်းမှာပုံမှန်ဖြစ်သည်။ ဤသည်ကိုအနီးမှုခြင်းဟုခေါ်သည်။ အများအား
ဖြင့်မျက်မှန်တပ်ခြင်းဖြင့်သက်သာသွားသည်။

မျက်လုံးထဲ၌အရည်ဖိုအားများလာမှု (ရေတိမ်) လကွောများကိုသတိ

ထားသင့်သည်။ ရေတိမ်သည်မျက်စီအတွင်းပိုင်းကိုပျက်စီးစေပြီးမျက်စီကွယ်ခြင်းကိုပို့ဖြစ်စေနိုင်သည်။

လတ်တလောရေတိမ်သည်ရှုတ်တရက်ဖြစ်ပွားတတိပြီး ခေါင်းကိုက်ခြင်း၊ မျက်စီကိုကိုခြင်းနှင့်တွဲဖြစ်တတ်သည်။ မျက်စီသည်လည်းကောင်းကြည့်ပါက မာနေတတ်သည်။ နာတာရည်ရေတိမ်သည်မနာကျင်သော်လည်းတဖြည့်ဖြည့်မျက်စီကွယ်သွားနိုင်သည်။

ဖြစ်နိုင်ပါကသက်ကြီးအမျိုးသမီးများသည်ကျန်းမာရေးဌာနများတွင် ဤပြဿနာများအတွက်မျက်စီကိုစစ်ဆေးကြည့်ရန်လိုအပ်သည်။

(ခ) အကြားအာရုံနှင့်ပတ်သက်သောပြဿနာများ

အသက် ၅၀ ကျော်အရွယ်တွင်အမျိုးသမီးတော်တော်များများသည်အကြားအာရုံကိုဆုံးရုံးတတ်ကြသည်။ အကယ်၍သင်သည်နားလေးလာကြောင်းသတိထားမိပါကအောက်ပါအချက်များကိုပြုလုပ်နိုင်သည်။

- သင်နှစ်စားပြောနေသူနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်စိုင်ပါ။

- သင်၏မိသားစုဝင်များ၊ မိတ်ဆွေများအားဖြည့်ဖြည့်နှစ်ရှင်းရှင်းစကားပြောဆိုပါ။ သို့ရာတွင်အောက်၍မပြောဆိုပါနှင့်၊ ငြင်းသည်စကားကိုနားလည်ရန်ပို့ခဲ့စဉ်သည်။
- သင်စကားပိုင်းဖွဲ့၍ပြောနေလျှင်ရေးပို့ (သို့မဟုတ်) တို့များကိုပိတ်လိုက်ပါ။
- ကျန်းမာရေးလုပ်သားများအားသင်၏နားလေးခြင်းကိုဆေးဝါးအားဖြုံးလည်းကောင်း၊ ခွဲစိတ်ခြင်းအားဖြုံးလည်းကောင်း၊ အကြားကူးကိုရှိယာဖြုံးလည်းကောင်းကုသ၍ရမရမေးကြည့်ပါ။

(၁၂) စီးရိမ်ကြောင့်ကြခြင်း၊ စိတ်ကျခြင်း။

သက်ကြီးအမျိုးသမီးများသည်တစ်ခါတစ်ရုံးရိမ်ကြောင့်ကြခြင်း၊ စိတ်ကျခြင်းတို့ဖြစ်တတ်သည်။ အကြောင်းမှာ

- မိသားစုနှင့်အသိုင်းအစိုင်းတွင်ရင်းတို့၏ပါဝင်မှုများပြောင်းလဲလာခြင်း။
- အထိုးကျန်းအဖြစ်ခံစားရခြင်း။
- ရွှေရေးအတွက်စိတ်ပူးပို့ခြင်း။

- နာကျိုးမသက်မသာဖြစ်စေသောရောဂါဝေနာများရှိခြင်း၊ တို့ကြော်ဖြစ်နိုင်သည်။

(၁၃) စိတ်မနဲ့ခြင်း (စိတ်ကယောင်ရွောက်ခြားဖြစ်ခြင်း)

အချို့အသက်အရွယ်ကြီးသူများသည်အရာရာကိုမှတ်မိရန်ခက်ခဲပြီး ရှင်းလင်းစွာစဉ်းစားနိုင်ရန်ခက်ခဲတတ်သည်။ ဤပြဿနာများပြင်းထန်စွာဖြစ်ခြင်းကိစိတ်မနဲ့ခြင်းဟုခေါ်သည်။

လက္ခဏာများ

- အာရုံးစိုက်နိုင်ရန်ခက်ခဲခြင်း (သို့မဟုတ်) စကားပြောနေစဉ်စကားစပောက်သွားခြင်း။
- ပြောပြီးသားစကားကိုထပ်ခါတလဲလဲပြောမိခြင်း။
- နှေ့စွဲလုပ်နေကြအလုပ်များဖြစ်သောအဝတ်အစားများဝတ်ခြင်းနှင့် အစားအသောက်ပြင်ဆင်ခြင်းစသည်တို့ကိုပြုလုပ်ရာတွင်အခက်အခဲတွေ့နေခြင်း။
- အပြုအမှုများပြောင်းလဲလာခြင်း၊ စိတ်တို့ခြင်း၊ စိတ်ဆို့ခြင်း (သို့မဟုတ်) ရှတ်တရက်မျှော်လင့်မထားသောအရာများကိုထလုပ်မိခြင်း။

ဤလက္ခဏာများသည်းနောက်အတွင်း၌နှစ်ရည်လများတဖြည့်းဖြည့်ပြောင်းလဲလာမှုမျှကြော်ဖြုံးဖြစ်ရည်လများဖြစ်တတ်သည်။ အကယ်၍၍ လက္ခဏာများရှတ်တရက်ဖြစ်ပေါ်လာပါကအခြားပြဿနာများဖြစ်သောဆွဲကိုယ်အတွင်းဆေးများလွန်ခြင်း (ဆေးအဆိပ်တက်ခြင်း)၊ ပြင်းထန်သောရောဂါးတို့တို့ခြင်း၊ အာဟာရချို့တွဲခြင်း (သို့မဟုတ်) ပြင်းထန်စွာစိတ်ကျခြင်းတို့ကြော်ဖြစ်နိုင်သည်။ ထိုပြဿနာများကိုဖြေရှင်းလိုက်ပါကရောဂါလက္ခဏာများပျောက်သွားလိမ့်မည်။

ကုသခြင်း

စိတ်မနဲ့ခြင်းအတွက်ကုသရန်အတူးဆေးဝါးနည်းလမ်းများမရှိပါ။ စိတ်မနဲ့နေသူအားပြုစုခြင်းသည်မိသားစုဝင်များအတွက်အလွန်ပင်ခက်ခဲသောအရာဖြစ်သည်။ မိသားစုဝင်မဟုတ်သောအခြားသူများထံမှအကူးအညီတောင်းခံပြီးပြုစုခြင်းတာဝန်များကိုမျှဝေဆောင်ရွက်နိုင်ပါကအကျိုးရှိနိုင်သည်။

အောက်ပါတို့ကိုပြုလုပ်ကြည့်ပါ။

- သူမနေထိုင်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်ကိုအန္တရာယ်ကင်းနှင့်သမျကင်းအောင်ထားပါ။

- နေစဉ်လပ်နေကြလပ်ငန်းများကိုပုံမှန်ထားပေးခြင်းဖြင့်
အစီအစဉ်ကိုသိရှိပေါ်။
- အိမ်တွင်း၌ထိုသူသိနေကျားမြင်နေကျားဖွံ့ဖြိုးပြု။
- သူမအားပြင်သာဖြည့်ညွှေးစွာစကားပြောပါ။
- ဟုတ်၊ မဟုတ်ဟုဖြစ်နိုင်သောမေးခွန်းများကိုသာမေးပါ။

ပြောင်းလဲမှုအတွက်ဆောင်ရွက်ခြင်း

နေရာအများတွင်ထုံးတမ်းစဉ်လာအရမိသားစုဝင်များသည်အတူ
တက္ကနထိုင်စဉ်ထိုင်ရွယ်သောသူများကြိုးသောသူများအားပြစ်ကြသည်။
သို့သော်လည်းယခုခေတ်ကာလတွင်အမျိုးသမီးများ၊ အမျိုးသားများသည်
ငါးတို့အသိုင်းအရိုင်းနှင့် ဝေးသောနေရာများသို့ သွားရောက်၍မြိမ်သားစုအား
ဆောက်ပုံနှင့်ရန်အတွက်ဝင်ငွေများကိုရှာဖွေကြသည်။ အသက်ကြီးသောသူတို့
မှာတစ်ကိုယ်တည်းနေထိုင်လျက်ထားခဲ့ခြင်းခံရသည်။

သက်ကြီးအမျိုးသမီးများသည်အမျိုးသားများထက်ပို၍အထိုက်နှင့်
ဘဝတွင်နေထိုင်ကြရသည်။ အကြောင်းမှာအမျိုးသမီးများသည်အမျိုးသားများ
ထက်ပို၍အသက်ရည်တတ်ပြီးအသက်ပိုကြီးသောအမျိုးသားများနှင့် လက်ထပ်
ခဲ့ကြသောကြောင့်လည်းဖြစ်သည်။

အကယ်၍ငါးအမျိုးသမီးသည်အလွန်ဆင်းရဲနေပါကသူမတွေ့ကြံ့ရ^၅
သောပြဿနာများပို၍ဆိုးရွားလာသည်။ သူမ၏ကျန်းမာရေးဆောင့်ရောက်မှုနှင့်
ဆေးဝါးကုသုသူမှာတွက်ငွေခြကြီးမလုံးမလောက်ဖြစ်တတ်သည်။

(က) ဝင်ငွေရရှိစေသောအစီအစဉ်များ။

သက်ကြီးအမျိုးသမီးများသည်ငါးတို့၏အခြေအနေကိုမြှင့်တင်နိုင်ရန်ဝင်ငွေရရှိ
ပြီးမိသားစုကိုပိုင်ဆောက်ပုံနှင့်သောနည်းများကိုသုံးနိုင်သည်။

ဥပမာ -

- ကြက်၊ ဆိတ် (သို့မဟုတ်) နွားများကိုမွေးမြှုပြုး ဥများ၊ နှီးများ၊ ဒိန်ခဲများ
(သို့မဟုတ်) အသားများကိုရောင်းချခြင်း။
- ရိုးရာလက်မှုပစ္စည်းများပြုလုပ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) စက်ချုပ်၊ အပ်ချုပ်ပစ္စည်း
များရောင်းခြင်း။

(ခ) သက်ကြီးအမျိုးသမီးများအတွက်လူထုဝန်ဆောင်ချက်များ။

- သက်ကြီးအမျိုးသမီးများအတွက်တန်ဖိုးနည်းအိမ်ယာတည်ဆောက်ပေးခြင်း (သို့) ကုန်ကျစရိတ်သက်သာရန်အဖွဲ့ဖွံ့ဌာနအတူတက္ခနထိုင်ရန်စဉ်ပေးခြင်း။
- အာဟာရစီမံချက်များတွင်သက်ကြီးအမျိုးသမီးများကိုပါထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း။
- သက်ကြီးအမျိုးသမီးများအတွက်အထူးကျန်းမာရေးလိုအပ်ချက်များကို ကျန်းမာရေးလုပ်သားများအားသင်ကြားပေးခြင်းပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။

(ဂ) အခြားအမျိုးသမီးများကို အသိပညာသင်ပေးခြင်း။

သက်ကြီးအမျိုးသမီးများသည် ရှိုးရာဆေးကုတ္ထုများကိုထိုးသောကြောင့် ဤအသိပညာကိုအခြားအမျိုးသမီးများနှင့်ကျန်းမာရေးလုပ်သားများအား လက်ဆင့်ကောင်းသင်ကြားပေးနိုင်သည်။

(ဃ) အစိုးရမှတ်အချို့ပြောင်းလဲစေရန်ဆောင်ရွက်ခြင်း။

သက်ကြီးရွယ်အစိုးရများအတွက်လစဉ်ပိုင်စင်၊ အိမ်ယာနှင့် ကျန်းမာရေး စောင့်ရောက်မှုများအတွက်ပုံးပေးရန်အစိုးရထံပန်ကြားနိုင်ပါသည်။

